rėjo stovėti kitur. Nemažai rasta gargažių. Rastas žiestas puodas ir pasaginė segė rodo, jog jie pakliuvo čia iš gyvenvietės, nes to laikotarpio sluoksnio aikštelėje kol kas neaptikta.

Tyrinėjimai parodė, kad šioje vietovėje brūkšniuotos keramikos kultūros žmonės gyveno nuo I tūkstantmečio pr.m.e. antrosios pusės, vėliau čia gyventa ir jų ainių. Iki V-VII a. daugiau gyventa piliakalnyje, vėliau ir papėdėje. Sodybų čia būta dar XI-XII a.

Alfreda Petrulienė

KIŪČIŲ MINAKALNIO (PANEVĖŽIO RAJ.) TYRINĖJIMAI 1986 M.

1986 m. Panevėžio kraštotyros muziejus tyrinėjo Kiūčių kaimo Minakalnį, esantį kairiajame Lėvens krante. Kalva yra 260 m ilgio ir 70 m pločio. Jos šlaitai nuo upės pakilę 5-6 m, o priešingoje - V pusėje, labai lėkšti, pamažu susilieja su dirbamu lauku. Kalvos viršuje, Š dalyje, yra išlikusios vėlyvų kapinaičių žymės. Didžioji kalvos dalis iš P ir R pusės nukasta dar prieš karą ir pokario metu. Kasant žvyrą, aptiktažmonių kaulų, rasta žalvarinė juostinė apyrankė, akmeninis kirvukas (radiniai pateko į Panevėžio kraštotyros muziejų apie 1952 m.).

Drėgnas pievas ir dirvonus, kuriuos pavasariais apsemdavo ištvinęs Lėvuo, bei mažą Šaltenio upelį, tekėjusį į Lėvenį V kalvos papėdėje, melioratoriai nusausino, o pagal upę supylė 2,5 m aukščio pylimą. Šių darbų metu paliesta ir paminklo apsauginė zona.

1986 m. Minakalnyje ištirtas 383 m^2 plotas. V kalvos pakraštyje po velėna aptikti išlikę įvairaus dydžio kultūrinio sluoksnio lopeliai. Tai buvo degėsingos, tamsios riebios žemės dėmės nuo 30x30 cm iki 2x3 m dydžio, išsimėčiusios netaisyklingai. Šių

dėmių kultūrinio sluoksnio viršutinė dalis nuskleista, nes seniau ši paminklo dalis buvo ariama. Jų paskirtis ir kilmė nelabai aiški, kadangi nei židinių, nei pastatų liekanų neaptikta, nebuvo ir akmenų ar didesnių degto molio gabalų. Aptikti pavieniai radiniai: žalvarinės juostinės apyrankės, molinio verpstuko fragmentai. Didžiausią radinių dalį sudarė lipdytų puodų šukės. Vieni puodai, lipdyti iš molio su žvirgždo priemaiša, buvę plačiais dugnais, smulkiai grublėtu paviršiumi tiesia viršutine briauna, kiti - panašios formos, tik viršutinis kraštas truputį palenktas į vidų. Rasta ir ornamentuotų gnaibymo būdu, brūkšniuotų, lygiu paviršiumi storasienių puodų šukių bei plonasienių mažesnių puodukų šukių, kurios ornamentuotos eglutės ir lygiagrečių linijų orgamentu. Iš viso minėtuose kultūrinio sluoksnio lopeliuose surinkta beveik 200 šukių. Aptikta ir titnago nuoskalų.

V kalvelės pakraštyje išlikęs žemas, nuskleistas pylimėlis, juosiantis aikštelę. Jo plotis - 3 m, aukštis - 1,25-1,10 m. Padarius skersinį pjūvį, paaiškėjo, kad jis supiltas iš žemės, nesutvirtintas nei rąstais, nei akmenimis. Išorinėje pusėje būta negilaus, 2 m pločio griovelio. Pylimėlio paskirtis lieka ne visai aiški.

Š dalyje - buvusių kapelių teritorijoje ištirtas 60 m^2 plotas, atidengta 10 žmonių griaučiai (iš jų 7 vaikų). Trijuose kapuose rasta 10 varinių monetų. Tai Jono Kazimiero lietuviški ir Švedijos šilingai iš XVII a. vidurio ir antrosios pusės. Vyro kape Nr. 4 rastas žalvarinis žvangutis su sunykusios odos liekanomis.

Mirusieji palaidoti lentiniuose karstuose aukštielninki, galvomis orientuoti į V. Kaip rodo radiniai, Minakalnyje buvo laidojama nuo XVII a. antrosios pusės.

Paminklas 1960 m. dar apsodintas medžiais. Dalis ištirtų kapų tuo metu apardyti. Šioje paminklo dalyje, maišytoje žemėje, irgi rasta molinių lipdytų puodų šukių smulkiai grublėtu bei lygiu paviršiumi, degto molio gabaliukų. Žemė vietomis tamsi, su degėsių priemaišomis.

Ištyrus nedidelę buvusio paminklo dalį, iš tų ne gausių radinių ir kultūrinio sluoksnio likučių galima manyti, kad Minakalnyje būta ankstyvo piliakalnio a gyvenvietės (m.e. I tūkstantmečio pirmosios pusės). Ir tik XVII a. antrojoje pusėje kalvoje įrengtos kapi naitės.

Eugenijus Svetikas

ALYTAUS PILIAKALNIO GYVENVIETĖ

1986 m. Alytaus kraštotyros muziejus tęsė 1985 m. pradėtus šio paminklo kasinėjimus (žr. ATL 1984 ir 1985 metais. - V., 1986. -p.35-37). Tyrinėta 1985 m. pasirinkta kryptimi - ŠV-V gyvenvietės dalyje. Ištirtas 80 m^2 plotas (kartu su 1985 m. tyrinė tu sudaro iš viso 240 m^2 ištisinį plotą).

Kultūrinis sluoksnis sutapo su velėnos storiu ir siekė 0,2-0,25 m, vietomis iki 0,3-0,4 m. Po kultūriniu sluoksniu atsidengė tamsiai raudono nejudinto molio sluoksnis. Aptikta sienos tęsinys ŠR-P kryptimi ir atidengta jos dar per 2,5 m ilgio. Jos plotis 0,2-0,3 m, gylis - 0,4-0,45 m. 1985 m. šios sienos ištirta 8 m ilgio dalis (plotis 0,3-0,6 m), taigi visas sienos ilgis 10,5 m.

Aptikta 11 stulpaviečių, kurių gylis ir forma skiriasi. Tiriamame plote buvo ir 7 ūkinės duobės. Išsiskiria 3,3x2,3 m dydžio ir 0,35-1 m gylio duobė, kurioje buvo daug gyvulių kaulų ir keramikos fragmentų.

Gyvenvietėje rasti 2 versptukai (vienas iš jų cilindro formos, puoštos dviem išilginiais lygiagrečiais grioveliais; kitas - dvigubo nupjauto kūgio formos), kaulinis dirbinys (yla?) ir 313 gyvulių kaulų fragmentų bei 67 sudegusio tinko-molio gabalai.

Keramika įvairi: lipdytinė grublėtu ir lygiu paviršiumi bei žiesta. Keramiką grublėtu paviršiumi sudaro smulkūs ir vidutiniai 10 kaklelių, 4 dugnelių ir